

Samhällsbyggnadsenheten
Johanna Severinsson
Kulturgeograf
031-60 51 34

jo-
hanna.severinsson@lansstyrelsen
.se

Miljö- och byggkontoret
Svenljunga kommun
512 80 Svenljunga

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, tematisk tillägg till översiktsplan för Svenljunga kommun, Västra Götalands län

Utställningshandling är daterad 2011-11-14

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL 1987:10). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Länsstyrelsen är positiv till kommunens ambition att stärka kommunens attraktionskraft genom att peka ut lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) samt att kommunen involverat orternas byalag vid framtagandet av dessa områden.

Länsstyrelsens samlade uppfattning är att *LIS-områden, tematiska fördjupningen av översiktsplanen för Svenljunga kommun*, är ett bra dokument som beskriver motiven till och förutsättningarna för varje LIS-område. Det saknas dock viktiga analysmoment för LIS-planen samt för LIS-områdena, så som påverkan på vattenmiljön samt riskerna för höga flöden och översvämningar.

Planförslaget avser att skapa markberedskap för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Totalt har 25 områden vid 20 sjöar och 4 vattendrag, pekats ut som lämpliga LIS-områden efter samrådsprocessen.

Länsstyrelsen anser att följande föreslagna områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenligt med bestämmelserna om LIS i 7 kap. 18 e § MB, förutom områdena: 2C, 4C, 7 D, 8 A, 9, 10 A, 10 C. Områdena 2B, 3 A, 6 B och 10B´s lämplighet får undersökas närmare i samband med detaljplan för att kunna avgöra om de är lämpliga. Samtliga LIS-områdets lämplighet behöver dock utredas utifrån påverkan på vattenmiljön samt risken för översvämningar, vilka inte redogjordes för i tillräcklig grad för att länsstyrelsen ska kunna bedöma områdenas lämplighet. Länsstyrelsen betonar vikten av att detaljplaner upprättas för områden för permanent- och fritidshusbebyggelse.

LIS-områdenas lämplighet har bedömts utifrån bestämmelserna om LIS i 7 kap. 18 e § MB samt *Länsstyrelsens råd om hantering av områden för*

landsbygdsutveckling i strandnära lägen s.k. LIS-områden i översiktsplaner.

En av riktlinjerna är att LIS planen ska vid sidan av att skapa attraktivitet medverka till att miljömålen nås. Det är därför viktigt att skapa uthålliga samhällen som bygger på befintliga strukturer, att stärka områden där det redan finns en bebyggelseansamling och närhet till service.

Länsstyrelsen stödjer Trafikverkets yttrande, daterat 2012-02-17 och delar Trafikverkets synpunkter att en för utspridd bostadsbebyggelse motverkar miljömålen God bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan och att bostäder och verksamheter bör byggas i eller i anslutning till samhällen med goda kollektivtrafiklägen och med en befintlig infrastruktur så att underlag för service kan förbättras eller bibehållas.

Länsstyrelsen stödjer SGI:s yttrande, daterat 2012-02-07 och delar SGI:s synpunkter att det behöver klargöras om lokalisering av byggnader och anläggningar är lämpliga med hänsyn till de risker för höga vattenstånd och flöden samt den stranderosion som kan påverka bebyggelsen.

Länsstyrelsen stödjer Svenska kraftnäts yttrande, daterat 2012-02-13 som rekommenderar kommunen att i LIS planen lägga till ett avsnitt de avstånd som rekommenderas för bebyggelsen avseende magnetfält från Svenska Kraftnäts ledningar.

Riksintressen

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen, kan tillgodoses.

Svenljunga kommun har nyligen upprättat en Vindbruksplan. LIS planen nämner inget om de områden som pekats ut som riksintresse för energiproduktion-vindbruk och hur dessa står i relation till LIS-områdena. De LIS områden som ser ut att ligga i anslutning till riksintresset och de områden som kommunen själva pekat ut som lämpliga områden för vindbruksparker utgör LIS-områdena 1A, 1B, 2C, 4 D, 7A, 8A, 10A, 10B och 10C.

Kommentar: Vindbruksplanen är antagen men ännu inte i laga kraft. LIS-områdena 1A, 1B, 2C och 10 B ligger långt från både RI Energiproduktion och områden utpekade i Vindbruksplanen. 7A och 8A ligger nära RI Vind som kommunen anser bör tas bort och där kommunen avser avslå alla förfrågningar om vindkraft. 4D, 10A och 10C ligger nära område utpekade i Vindbruksplanen och är således de enda områden där konflikt kunnat uppstå. Då Länsstyrelsen (se ovan) anser att 10A och 10C inte är förenliga med reglerna för LIS torde alltså endast 4D kunna utgöra framtida konfliktpunkt.

Enligt 7 kap. 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillkomst av LIS-område i den aktuella planen i närheten av Natura 2000-område kan kräva bedömningar beträffande påverkan på området. De LIS-områden som berörs är 1A, 10B, 10D, 11A, 11B och 11 C.

Kommentar: Kommunen är medveten om de Natura 2000-områden som finns. Inget av de nämnda områdena ligger i direkt närhet till Natura 2000-områden eller bedöms påverka Natura 2000-områden på ett betydande sätt. Kommunen vill även poängtera att flera av de Natura 2000-områden som finns inom Svenljunga kommun inte har fått någon uppföljning av Länsstyrelsen sedan de skapade 2005. Inte ens bevarandemålen är ännu satta i bevarandeplanerna. Därför kan det bli svårt att veta hur olika åtgärder i olika sammanhang kan komma att påverka Natura 2000-området på ett betydande sätt.

Miljö kvalitetsnormer

I december 2009 beslutade vattenmyndigheterna om miljö kvalitetsnormer (MKN) för samtliga vattenförekomster i Sverige. Samtidigt fastställdes åtgärdsprogram samt förvaltningsplaner för perioden 2009-2015.

Den fysiska planeringen är ett viktigt verktyg som tillsammans med andra verktyg ska bidra till att MKN för vatten uppnås. Plan- och bygglagen anger att miljö kvalitetsnormerna ska följas. Av miljöbalken framgår att det är myndigheter och kommunerna som ansvarar för att miljö kvalitetsnormerna följs.

Kommunen bör hantera MKN för vatten i översiktsplanen genom att:

1. tydligt redovisa med text och kartor de vattenområden som har dålig vattenkvalitet och som därför särskilt måste beaktas vid planering och byggande
2. analysera miljöproblemen i de vatten som inte når god status
3. ange kommunens mål, rekommendationer och strategier för hur påverkan på vattenkvaliteten ska hanteras i efterföljande planer och beslut
4. beakta miljö kvalitetsnormerna när markanvändning och riktlinjer föreslås
5. analysera konsekvenserna av de föreslagna strategierna
6. samverka mellan översiktsplaneringen och arbetet med lokala åtgärdsprogram för vatten
7. arbeta avrinningsområdesvis

I LIS planen har MKN för vatten endast nämnts översiktligt. Någon redovisning av vilka vattenförekomster som berörs av föreslagna LIS-områden eller vattenförekomsternas status har inte gjorts. Bedömningen att MKN för vatten inte påverkas negativt har gjorts översiktligt för samtliga föreslagna områden och saknar motivering, utöver att förbättrade avloppslösningar anges vara en förutsättning för utvecklingen i flera områden (ej namngivna). Tillägget till ÖP behöver utveckla planens påverkan på MKN för vatten för att den ska anses ha tagit detta i beaktande.

Kommentar: Kommunen utökar det under kapitlet konsekvenser. Vi vill även påpeka att vi inte har fått ut några gränsvärden för vattenförekomsterna till kommunen. Om en sjö har god ekologisk status idag och inte får försämrats,

innebär det att inte ett ända till enskilt avlopp får tillkomma eller finns det ett gränsvärde för sjön som inte får överskridas? Kommunen vet att varje sjö har sina egna gränsvärden, men kommunen saknar information om detta.

Vid ett senare tillfälle kommer en heltäckande plan att göras för att ta fram en strategi för hur Svenljunga kommun ska leva upp till miljö kvalitetsnormerna.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt. Samverkan över kommungräns i olika angelägenheter gynnar som regel en kommuns utveckling.

Kommentar: Noteras.

Naturvård

Det är positivt att kommunen i samband med kommande detaljplaneläggning ytterligare kommer att utreda/inventera förekomst av värdefull fauna (t ex storlom) och flora. Det samma bör gälla förekomst av biotopskyddsområden (t ex småvatten, diken, stenmurar). I samband med detaljplaneringen kommer prövning enligt artskyddsförordningen att göras. Om eventuella biotopskyddsområden berörs måste biotopskyddsdispens sökas i god tid innan.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt med en redovisning av hur kravet på fri passage (7 kap.18 § MB) ska tillgodoses för respektive LIS-område.

Kommentar: Områdena har ritats med schablonmässiga (minst 30 meter) avstånd till stranden, en del områden har sedan justerats när det funnits vägar eller andra skäl till att redan i detta skede utöka avståndet. LIS-planen är en översiktsplan som ger tillåtelse att använda landsbygdsutveckling som särskilt skäl vis dispensansökan. Handläggning av dispensärenden inom LIS-områden prövar på vanligt sätt att strandskyddets syften inte får motverkas. Därför finns inte behov av att ytterligare studera frågan närmare i det här skedet.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen kan inte bedöma om planen bedöms medföra några sådana problem avseende människors hälsa eller säkerhet, att de i ett senare planeringskede skulle ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 12 kap PBL. LIS-planen saknar till viss del information om vilka områden som påverkas av risker. En slutlig bedömning av lämpligheten måste därför göras i ett senare planeringskede.

Översvämning

Länsstyrelsen tog i samrådsskedet upp att det behövs en bedömning av risken för översvämning, skred och ras vid all byggnation i strandnära läge. LIS planen tar endast upp översvämningens problematiken översiktligt i avsnittet *Förutsättningar* och drar här främst paralleller till Ätran. Planen hade med fördel kunnat ha med uppgift om risken för översvämning m.m. för varje utpekade område för ökad tydlighet. Länsstyrelsen noterar dock att det i samrådsredogörelsen framgår att kommunen har för avsikt att studera varje plats närmare när det blir aktuellt med byggnation. Länsstyrelsen vill framhålla att tidigare översvämningar kan vara en grund för planeringen samt SMHIs klimatscenarier och ”Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden”, utgiven av Länsstyrelserna i Västra Götalands och Värmlands län 2012.

Kommentar: Områden med kända översvämningssproblem eller som låg lågt mot vattendrag undantogs, alternativt utformades efter de kända riskerna.

Geoteknik o säkerhet

SGI rekommenderar att kommunen i LIS-planen inkluderar en generell strategi för hur geotekniska säkerhetsfrågor och geoteknikinformation bör hanteras vid framtida detaljplanehandläggning och bygglovgivning. Den översiktliga karteringen av stabilitetsförhållandena inom bebyggda områden som utförts av SWECO 2004 kan användas i planarbetet inför de fortsatta geotekniska undersökningarna.

Kommentar: Rapporten var underlag när samrådshandlingen togs fram. Mark med kända stabilitetsproblem undantogs därmed när samrådshandlingen utformades.

Kraftnätet

Svenska Kraftnät anger i sitt yttrande att de har en 400 kV-ledning som korsar kommunen i västlig-östlig riktning samt en station i Uddebo. Stamnätledningen passerar i närheten av flera sjöar och vattendrag i kommunen. För att innehålla Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy ska ny bebyggelse där människor vistas varaktigt placeras minst 80 meter från en 220 kV-ledning respektive 130 meter från en 400 kV-ledning. Kommunen rekommenderas revidera LIS planen och lägga till ett avsnitt om de avstånd som rekommenderas avseende magnetfält från Svenska Kraftnäts ledningar.

Kommentar: Hänsyn har redan tagits till skyddsavstånden i urvalet av LIS-områden och konflikten undanröjdes därmed tidigare i planprocessen. Revidering är därmed uppenbart överflödigt.

Farligt gods

Lokalisering av bebyggelse måste också bedömas utifrån risker från transportleder för farligt gods. Väg 27 och Väg 154 är rekommenderade transportleder för farligt gods. Även transporter av farligt gods på järnvägen kan påverka ett område. Några av de utpekade LIS-områdena (område 1B, 6C)

har med en upplysning om närhet till väg eller järnväg. Område 2A, 3A, 6D, 7A, 7D saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transportererna behöver beaktas i den fortsatta planeringen för de LIS-områden som ligger i nära anslutning till transportled. Länsstyrelsen riskpolicy ”Riskhantering i detaljplaneprocessen - riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods” innebär ett riskhanteringsavstånd på 150 m från en farligtgoods led.

Kommentar: Planhandlingen kompletteras inför antagande.

Vatten och avlopp

LIS ska medverka till att nå miljömålen. Det gäller t.ex. miljömålet Ingen övergödning och att VA måste lösas på ett bra sätt och gärna medverka till att förbättra förutsättningarna i området. I handlingarna beskrivs förutsättningarna för att lösa avloppssituationen för de aktuella områdena. Något av områdena ligger i direkt anslutning till kommunalt VA medan några ligger relativt nära kommunalt VA och en exploatering skulle enligt handlingarna ge underlag för en kommunal utbyggnad. För vissa av områdena anges befintliga eller nya gemensamma anläggningar som lösningen.

Länsstyrelsen bedömer avloppshanteringen som en viktig fråga för möjligheten att kunna genomföra framtida bostadsbyggnation enligt planens intentioner. Det är viktigt att utbyggnaden av områdena sker på ett sådant sätt att kommunen fullföljer sina ambitioner att hitta miljö- och hälsoskyddsmässigt tillfredsställande lösningar för respektive område. Det finns annars en risk att ett kommunalt ansvar enligt 6 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster kan inträda trots att kommunen inte planerar efter detta.

Kommentar: Noteras.

Allmänt

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samrådsyttrande daterat den 20 oktober 2010 har i viss mån beaktats respektive tillgodosetts. 13 av dessa områden är kvar, vissa av dem ändrats i form, flyttats något eller minskats i storlek då oexploaterade områden tagit bort. I samrådskedet hade kommunen pekat ut 43 LIS-områden som nu blivit 25 förslag till LIS-områden. Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter översänds till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

LIS-områden

Hillared

1 A (tidigare 1 B)

En exploatering sker förvisso på i stort sätt oexploaterad mark men området finns i nära anslutning till ett exploaterat område med tillgång till viktig

samhällsservice som kan behövas starkas. Kommunen anger att LIS området sömlöst kan integreras i ortens gatunät och tekniska infrastruktur. Länsstyrelsen vill här påpeka att VA måste lösas hållbart för att sjön Såken som är en näringsfattig sjö och som, till delar består av riksintresse, inte ska påverkas negativt. Kommunen anger att de i detaljplaneskedet ska skydda de branta strandzonerna från ingrepp, de värdefulla lövträdsrika strandskogarna och det rörliga friluftslivet. Kommunens intentioner, vilka beskrivs i LIS-planen, att varje LIS område ska utredas avseende förekomst av värdefull fauna och flora, är viktigt för detta område då signalarten dvärghäxört har påträffats i området.

Kommentar: Noteras

1 B (tidigare 1 C) Veka vid Ätran

Området ansågs olämpligt som LIS-område i Länsstyrelsens tidigare samrådsyttrande men med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 1 B är lämpligt som LIS-områden. Kommunen anger att området ska användas för turism, fiske och blomsterhandel. Vid en eventuell utbyggnad behövs hänsyn tas till närheten till järnvägen med tanke på buller, risk och säkerhet. Viktigt att en utredning av kulturmiljön sker i samband med planskedet då det är möjligt att fornlämningar även kan påträffas inom föreslaget LIS-område.

Kommentar: Noteras

Sexdrega

2 A (tidigare 1 B) Sandsjön vid Lysjön

Länsstyrelsen anser att området är lämpligt LIS-område. Området är redan ianspråktagen och området kommer att kopplas till kommunens infrastruktur för VA, vilket kommer att påverka Sandsjöns naturvärden i positivriktning. Kommunen anger att stranden längs sjön är till mycket stor del tillgänglig för allmänheten. Bebyggelsen ligger idag strandnära och nya bostadshus hamnar bakom denna. Vid anläggande av eventuella bryggor och ökning av fritidsbåtar mm bör Lysjöns unika naturvärden och att sjön är riksintresse för naturvärden tas i beaktande. Länsstyrelsen noterar att område 2a, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transporterna behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Noteras

2 B Sandsjönäs vid Lysjön (tidigare 2 A)

LIS området är till viss del ianspråktagen då det finns ett 20 tal fritids och åretruntboende inom samt i anslutning till LIS- området och då stora delar av LIS området utgör åkermark. Delar av LIS-området angränsar dock till skog med lokala naturvärden och en nyckelbiotop, en sumpskog. Kommunen anser att en utbyggnad med bostäder skulle kunna ge underlag för kommunalt VA vilket gynnar Lysjön vattenkvalitet. Detaljplan finns för utbyggnad av Lockryds industriområde, vilket kan generera lokala arbets-

möjligheter. God tillgång till kollektivtrafik finns utmed Lv 27 som ligger ca 2 km från det tilltänkta LIS-området. LIS områdets lämplighet måste utredas vidare i en detaljplan främst utifrån lämpligheten till lokala naturvärden.

Kommentar: Som Länsstyrelsen noterat ingår LIS-området i en större satsning på området som helhet. Kommunen anser att Länsstyrelsen bör följa upp Lysjöns naturvärden och uppdatera riksintresset.

2C Ryasjön (tidigare 2 B)

Länsstyrelsen anser inte att området uppfyller kraven för LIS-område enligt 17 kap 18e § MB. Området är oexploaterat och har höga natur- och landskapsbildsvärden och en exploatering skulle påverka strandskyddets syfte. Att komplettera med enstaka bebyggelse i denna redan glesa bebyggelse anses inte bidra till en utveckling av landsbygden och ett uthålligt samhälle.

Kommentar: Kommunen delar inte Länsstyrelsens åsikt att några ytterligare villor inom LIS-området skulle motverka strandskyddets syften eller att området inte skulle bidra till utveckling då det ligger nära Sexdrega samhälle. De värdefulla biotoper som finns kring Ryasjön är beroende av bete och därmed en levande landsbygd. Området tas bort ur planen.

Svenljunga

3 A Svenljunga

Ett LIS-område måste omfattas av strandskydd för att kunna bli ett LIS-område. Länsstyrelsen noterar, enligt Länsstyrelsens kartor, att de centrala delarna av tänkt LIS-område inte har något strandskydd idag. Endast de norra och södra delarna har strandskydd.

Länsstyrelsen ansåg att området var olämpligt LIS-område i samrådsyttrandet. Länsstyrelsen hänvisade bl.a. till att en bebyggelse skulle påverka den värdefulla kulturmiljön i allt för stor grad. Kommunen anser att endast några hundratal meter av det ca 7 km långa strandområdet bedöms ha värdefull kulturmiljö och att denna fråga kommer att hanteras i detaljplanen. Länsstyrelsen anser att det ur denna synvinkel är lämpligt att utreda vidare områdets lämplighet i samband med detaljplan. Länsstyrelsen vill dock understryka att vid sidan av kulturmiljöaspekterna, att det i detaljplan säkerställs fri passage till stränderna och att området får ett strandskydd. I närområdet finns många äldre observationer av rödlistade arter, både insekter, fåglar (mindre hackspett, kungsfiskare) och växter (backsippa, klockgenitana bl. a) och det är lämpligt att göra nya inventeringar innan bebyggelse planeras längs vattendraget. LIS området berör också en nyckelbiotop för lövängrest. Kommunen anger i LIS- planen att översvämningsriskerna är tämligen väl kända och att närmare studier ska genomföras i samband med en exploatering samt att en god marginal för översvämnningar ska lämnas. Områdets lämplighet får undersökas vidare i samband med detaljplan. Länsstyrelsen noterar att område 3a, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transporter behövs beaktas i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Kommunen vill påpeka att de områden som idag inte har strandskydd återfår strandskydd när en plan upphävs. Därmed får hela området strandskydd när ny detaljplan görs och ett särskilt skäl måste finnas. Beaktande till naturvärden och farled för farligt gods kommer tas med i framtida detaljplanering. I övrigt delar kommunen Länsstyrelsens yttrande.

3 B Simmesjön (tidigare 3 C)

Området ansågs olämpligt som LIS-område i Länsstyrelsens tidigare samrådsyttrande. Kommunen har förtydligat syftet med LIS området till besöksnäring. Länsstyrelsen anser att området är lämpligt att vidareutveckla med lokal för verksamhet och stugor för uthyrning. Stugorna bör dock placeras nära tidigare bebyggelse. Det norra delområdet är olämpligt för bostäder (uthyrningsstugor). Enligt Länsstyrelsens riktlinjer ska ny bostadsbebyggelse inte lokaliseras till oexploaterade områden eftersom det i regel påverkar strandskyddets syften för mycket. Ny bebyggelse ska inte heller lokaliseras så att det bildas en spridd gles bebyggelse i strandnära lägen.

Kommentar: Svenljunga kommun tar bort det norra delområdet ur LIS-planen.

Axelfors Örsås / Redslared

4A Assmebro vid Assman

Enstaka bebyggelse planeras på redan ianspråktagen mark. Kollektivtrafik finns. Länsstyrelsen ansåg att området var lämpligt i samrådskedet och står kvar vid denna bedömning.

Kommentar: Noteras.

4 B Stora Kvarnsjön

Området avser att förtäta med 5 till 10 nya tomter i anslutning till befintlig bebyggelse och på redan ianspråktagen mark samt öppna upp för tillbyggnad. Genom det stora antal hus som redan finns kan områdets VA frågor hitta en gemensam lösning, vilket är positivt. Negativt med LIS-området är att det är långt till servicefunktioner. Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 4B är lämpligt som LIS-område.

Kommentar: Fler boende leder till bättre underlag för service framöver.

4C Karken

Kommunen anger att den nya bebyggelsen, som ska komplettera de ca 5 bostadshus som finns där idag, kommer att förläggas norr om vägen i ett område som idag består av granskog. Länsstyrelsen anser inte att området uppfyller kraven för LIS-område. Länsstyrelsen anser att området är olämpligt som LIS-område då exploatering sker på i stort sätt oexploaterad mark som påverkar strandskyddets syfte. Ny bebyggelse ska inte heller lokaliseras så att det bildas en spridd gles bebyggelse i strandnära lägen. Platsen ligger långt från servicefunktioner.

Kommentar: Kommunen tar bort området ur LIS-planen.

4 D Göjeholm, Göjesjön (tidigare 4 E)

Länsstyrelsen anser att området är lämpligt som LIS-område om den nya bebyggelsen koncentreras till de redan exploaterade delarna. I de oexploaterade områdena kan LIS pekats ut för åtgärder som stärker det rörliga friluftslivet.

Kommentar: Kommunen överväger att förtydliga detta i plandokumentet.

Strömsfors

5 A Strömsfors

Länsstyrelsen anser att området är lämpligt som LIS-område då exploatering redan sker på ianspråktagen mark. I LIS-området finns en utbyggd infrastruktur och kommunalt VA. LIS området bidrar också till att stärka omkringliggande bebyggelseansamling. Viktig samhällsservice finns inom räckhåll med 8 km till Svenljunga tätort och kollektivtrafiks förbindelser.

Kommentar: Noteras.

Holsljunga

6 A Holsljunga camping, Holsjön

Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 6 A är lämpligt som LIS-område. Vid en eventuell utbyggnad är det viktigt att fri passage finns längs stranden samt möjlighet för allmänheten att använda de stigar som leder ut på Näset. Skogen som ingår i det tänkta LIS-området är sumpskog som gränsar till Näsamossen. Näsamossen har naturvärdesklass 2 enligt VMI. Avvattning av de fuktiga områdena får inte ske.

Kommentar: Noteras.

6 B Ljungsjön / Kyrkbyn (tidigare 6 E)

Området är tveksamt som LIS-område. Flodkräfta är tidigare dokumenterad i Ljungsjön. Områdets lämplighet får utredas mer i samband med detaljplan. Positivt för LIS-området är att den skulle bidra till att stärka ortens landsbygdsutveckling. Den nya bebyggelse, en blandning av enbostadshus och lägenheter skulle bl.a. underlätta för äldre att bo kvar. Området verkar historiskt vara en samlingsplats med kyrkan och skolan som ligger i anslutning till det utpekade LIS-området. Södra delen av LIS-plan avser att utveckla ortens skola. LIS-området kan bidra till att stärka och utveckla ortens service. Kommunalt VA finns inom 100 meter.

Kommentar: Kommunen kände inte till att det fanns flodkräfta i sjön. Sjön påverkas starkt av omkringliggande jordbruk.

6 C Holsljunga samhälle

Ett LIS-område måste omfattas av strandskydd för att kunna bli ett LIS-område. Länsstyrelsen noterar, enligt Länsstyrelsens kartor, att LIS-områdets norra del inte har något strandskydd idag.

En exploatering sker på oexploaterad mark men området finns i anslutning till ett exploaterat område med tillgång till viktig samhällsservice som kan behövas stärkas och utvecklas. Kommunen anser att LIS området sömlöst kan integreras i ortens gatunät och tekniska infrastruktur. Kollektivtrafikförbindelser finns. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att allmänhetens tillträde till stranden säkras. Länsstyrelsen noterar att område 6 C, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transportererna behöver beaktas i den fortsatta planeringen. Länsstyrelsen anser att området är lämpligt som LIS område.

Kommentar: Kommun vill påpeka att gällande detaljplan med upphävt strandskydd ger inte tillåtelse till utveckling av området så som LIS-området anger, därmed krävs ny detaljplan. Vid upphävande av den gamla planen återinträder strandskydd och särskilt skäl måste anges i ny plan för den yta som skall exploateras. Som det ser ut nu är strandskyddet upphävt på hela planen, även på mark som inte får bebyggas enligt plan. Närhet till farligt godsled kommer beaktas i plan.

6 D Fäxhult

Länsstyrelsen anser att området är lämpligt som LIS-område då exploatering redan sker på ianspråktagen mark. Kommunen anger att kommunalt VA inte är aktuellt men möjlighet borde finnas då LIS-område 6 C, ca 2 km nordöst har kommunalt VA. Viktig samhällsservice finns Holsjunga 3-5 km därifrån som kan stärkas i och med exploateringen. Kollektivtrafikförbindelser finns. Kommunen anger att området har höga friluftsvärden och att allmänhetens tillgänglighet till naturen och strandområdet ska utredas och föreslås i detaljplan. Länsstyrelsen noterar att område 6 D, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transportererna behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Noteras.

Överlida

7 A Överlida camping, Lilla Hallången

Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 7 A är lämpligt som LIS-område. Länsstyrelsen anser att campingen inte bör expandera över hela det tänkta området då campingplatser kan upplevas som privatiserande och naturområdet kan vara viktigt för friluftslivet för de närboende i Överlida. Storlom finns noterad vid sjön. Länsstyrelsen noterar att område 7A, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods. Risker med transportererna behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

Kommentar: Kommunen delar länsstyrelsens yttrande. Närheten till farligt godsled kommer att beaktas i den fortsatta planeringen. Detaljplanering påbörjas under året där frågan studeras närmare. Det bör dock noteras att

campingplatsen är till stor del en förutsättning för friluftslivet då campingen håller skogen lätt tillgänglig och ser till att stigar är lätta att gå på.

7 B Lilla Hallången

Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 7 B är lämpligt som LIS-område. Kommunen föreslår att villor planeras intill den befintliga exploateringen samt att kommunen inom det oexploaterade området utvecklar anläggningar för friluftslivet. Området har kommunalt VA och viktig samhällsservice som kan stärkas för orten. Det är viktigt att planen fortsatt tar hänsyn till den omgivande naturen då LIS-området i söder angränsar till en biotopskyddad skog och i norr till en nyckelbiotop, alsumpskog. Längs sjöns strand (ej medtagen inom LIS-området) finns en lövskog med naturvärdesklass 3. Kommunen har sedan samrådet inte ändrat området mer än att lövskogen längs stranden tagits bort. Inom LIS-områdets oexploaterade del kan med fördel åtgärder pekats ut som stärker det rörliga friluftslivet.

Kommentar: Noteras

7 C Överlida Näset

Kommunen har minskat området sedan samrådet så att det nu endast är en mindre del kvar och som hänger samman med tidigare bebyggelse. Strandzonen lämnas utanför LIS-området. Om ny bebyggelse hamnar nära befintlig kan detta vara ett lämpligt LIS-område. Kommunen bör dock beakta vilket värde Näset har för friluftslivet, då där finns stigar/vandringsleder samt närheten till badplatsen.

Kommentar: Kommunen är väl medveten om områdets värden för friluftslivet.

7 D Draglycke, sjön Stora Hallången

Länsstyrelsen ansåg i samrådsyttrandet att detta område ska utgå då det ligger i ett idag oexploaterat område. Kommunen anser att området utgör nästa stora bostadsexploatering. Enligt Länsstyrelsens riktlinjer ska ny bostadsbebyggelse inte lokaliseras till oexploaterade områden eftersom det i regel påverkar strandskyddets syften. Ny bebyggelse ska inte heller lokaliseras så att det bildas en spridd gles bebyggelse i strandnära lägen. Storlom har noterats vid sjön och området fyller en funktion för det rörliga friluftslivet i området med fotbollsplan och skjutbana strax söder om området. Ur denna synvinkel är LIS-området olämpligt. Länsstyrelsen noterar också att område 7D, saknar upplysning om närhet till transportled för farligt gods.

Kommentar: Kommunen anser att områdets närhet till Mjöbäck, goda kollektivtrafikförbindelser och att kommunalt VA-går att lösa är en stor fördel. Området tas ändå ur planen på grund av sjöns höga natur- och friluftsvärden.

Mjöbäck

8 A Mjöbäck vid Korrasjön

Länsstyrelsen ansåg i samrådsyttrandet att detta område ska utgå då det ligger i ett idag oexploaterat område. Kommunen har nu minskat omfattningen av området. Naturen på platsen ser ut att vara oexploaterad i Webb-GIS och där finns en notering av den rödlistade lunglaven (NT) på tre träd. Området verkar vara använt som rekreationsområde med tanke på närheten till tätort och alla vägar i det. Enligt Länsstyrelsens riktlinjer ska ny bostadsbebyggelse inte lokaliseras till oexploaterade områden eftersom det i regel påverkar strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att LIS-området är olämpligt.

Kommentar: Området tas bort från vidare planering.

Östra Frölunda

9 Ängasjö / Vitasjö

Kommunen har avgränsat området något sedan samrådshandlingen. Kommunen tänker sig en blygsam komplettering av befintlig bebyggelsen. Länsstyrelsen anser att LIS-område är olämpligt då området ligger långt från servicefunktioner. Storlom är noterad vid sjön.

Kommentar: Området tas bort från vidare planering.

Håcksvik

10 A Skäremosjön

Länsstyrelsen anser att området är olämpligt som LIS-område då ny bostadsbebyggelse lokaliseras så att det bildas en spridd gles bebyggelse i strandnära lägen. Platsen ligger långt från servicefunktioner.

Kommentar: Kommunen delar inte Länsstyrelsens avvägning mellan de olika intressena. Området är idag till stora delar ianspråktaget. Genom att bevilja LIS på området skulle exploatering ge en uppstädning av området som är ett nedlagt sågverk. Området tas bort från vidare planering.

10 B Håvsjön

Länsstyrelsen anser att området är mindre lämpligt som LIS-område främst med tanke på de omgivande naturvärdena. Det tänkta LIS-området ligger inom ett regionalt värdefullt odlingslandskap samt i direkt anslutning till Håvsjön som till stor del består av våtmark inventerad under VMI och som beskrivs som orörd, hydrologiskt opåverkad med botaniska och ornitologiska värden. Våtmarken används som betesmark vilken även är inventerad i ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA) och har naturtypen ”fuktängar med blååtäl eller starr” (6410). Området ligger också inom en lövskog med naturvärdesklass 3. Länsstyrelsen noterar att på andra sidan landsvägen ligger en industri som kan orsaka buller.

Kommentar: Kommunen kommer att beakta naturvärdena vid kommande detaljplanering.

10 C Skyarp vid Skyarpasjön

Länsstyrelsen anser att området är olämpligt som LIS-område då exploatering sker på i sortsätt oexploaterad mark som påverkar strandskyddets syfte.

Ny bebyggelse ska inte heller lokaliseras så att det bildas en spridd gles bebyggelse i strandnära lägen. Platsen ligger relativt långt från servicefunktioner och det är tveksamt hur mycket några få bostäder bidrar till landsbygdsutveckling.

Kommentar: Området tas bort ur planen.

10 D Påarp vid Gårdsjön / Tostaholmen

LIS området avser att bidra till en ökad turism för den nuvarande konferens och campinganläggningen. Länsstyrelsen anser att LIS-området är lämpligt om ny bebyggelse placeras nära befintlig och de oexploaterade delarna används för att utveckla friluftslivet.

Kommentar: Noteras

Kalv

11 A Lommaholmen

Kommunen föreslår att LIS-området ska möjliggöra för gles gårdsbebyggelse av typen hästgårdar som kan bidra till att hålla landskapet öppet. Ett LIS-område med denna inriktning är lämplig. I området finns höga natur-, kultur och friluftsvärden som denna bebyggelseinriktning skulle gynna så länge bebyggelse inte sker på oexploaterad mark. Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att område 11 A är lämpligt som LIS-område.

Kommentar: Noteras

11 B Erikslund

Med föreslagen inriktning anser Länsstyrelsen att området är lämpligt som LIS-område. Kommunen anger att LIS-området ska utvecklas för boende med specialinriktning, t.ex. hästgårdar. Detta för att skapa förutsättningar för att ortens betande strandängar ska bibehållas samt de höga naturvärdena och landskapsbilden. Länsstyrelsen noterar att inom det tänkta LIS-område förekommer lövskog, naturvärdesklass 3, storspov samt artfynd av skaftslamkrypa som behöver bevaras.

Kommentar: Noteras

11 C Kalvs kanotuppläggningsplats

Platsen är tänkt för enkla anläggningar som kan serva det rörliga friluftslivet. Markarbeten kan komma att behövas för att höja marknivån, översvämningrisk. Inom och nära området finns dokumenterade naturvärden, rödlånke (NT), strandlumner (NT + fridlyst), flodpärlmussla i Lillån. På platsen finns även lövskog, naturvärdesklass 3 samt strax intill på östra sidan, lövskog klass 2. Platsen bör endast tas i anspråk efter noggrann naturinventering. Länsstyrelsen anser att LIS-området är mindre lämpligt.

Kommentar: Kommun är väl medveten om områdets närhet till höga naturvärden och den tänkta utvecklingen inom LIS-området kommer läggas

*främst på den grusade planen som idag är båtiläggningsplats och parke-
ring. Naturvärdena kommer noga beaktas inom och nära LIS-området.
Framtida byggda element anpassas efter översvämningsproblemen*

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Agneta Kores efter föredragning av Johanna Severinsson. I den slutliga handläggningen har även länsarkitekt Peter Nordström, företrädare för naturvårdsenheten, kulturmiljöenheten, vattenvårdsenheten, miljöskydds-enheten och enheten för skydd och säkerhet deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripande grunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringsstadium.

Agneta Kores

Johanna Severinsson

Yttranden för kännedom från:

SGI daterat 2012-02-07, Svenska Kraftnät daterat 2012-02-13, Trafikverket daterat 2012-02-17, Försvarmakten 2012-02-17, Skogsstyrelsen 2012-02-17, Vattenfall 2012-02-15.

Kopia till:

Trafikverket
Lantmäterimyndigheten
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Statens Geotekniska Institut
Svenska Kraftnät
Vattenfall Naturgas AB
Vattenfall Eldistribution AB

Kommunstyrelsen i:
Borås stad
Svenljunga kommun
Marks kommun
Tranemo kommun
Falkenberg kommun
Gislaved kommun

Länsstyrelsen/
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Miljöskydds-enheten
Naturvårdsenheten
Samhällsbyggnadsenheten enligt
expeditionslista